

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

✽ Redacția și Administrația : Strada Academiei No. 12, — București. ✽

ABONAMENTUL : Pe an : 20 lei. | Pe 6 luni : 10 lei. | Pe 3 luni : 5 lei.

CROMOGRAFUL-ALB

Este un aparat cu care se poate tipări ori-ce scriere necesită a se reproduce în mai multe exemplare. Poate tipări circuli, anunțuri, programe, etichete, conturi, facturi, adrese, buletine, planuri, desemnuri, **Cărți de vizită** și ori-ce alte scrieri, fără nici o greutate și în cele mai estive condițiuni, așa încât nu mai e nevoie să alege cine-va la tipografie, de cât pentru lucrări eminate de mare tiraj. Este indispensabil tuturor cancelariilor publice și particulare, posedând deja de la mai multe autorități certificate de mulțumire.

Se recomandă mai ales d-ilor comercianți, ingineri și direcțiunilor de școli, care în lipsă de copisti pot găsi mare avantaj în Cromograful-Alb.

Cromograful alb. — producție română, cel mai perfecționat din câte s-au inventat — se poate efectua în ori-ce mărime, — după comandă, și se trimite imediat după primirea costului în ori-ce localitate a țerei.

Pr ful Formateilor :

Form. No. 1 măr. 1 coală hârtie : 18 l.
 „ 2 „ 1/2 „ 10 „
 „ 3 „ 1/4 „ 5 „

O cutie pastă de rezervă, păstrată în cutie de tinichea, 5 L.

O sticlă de cernelă chimică, violetă, 80 bani.

O sticlă de cernelă chimică, colorată, 1 lei.

Sunt cerneluri de toate culorile : verde, galben, roșu, albastru, negru etc., a câte 1 lei sticlă. Se poate imprima cu ele ori-ce desemnuri în culori : ca hărți și planuri — Pastă de rezervă nu se vinde decât cumpărătorilor vre-unuia din formatele No. 1 sau No. 2.

DEPOZITUL numai la administrația „Revistei Literare“, București, unde se trimite direct comanda și banii.

SUMARUL

<i>Dialog Social</i>	de Col. G. Boteanu
<i>Doină</i> , poezie	„ Adr. Millano
<i>Emanciparea Țiganilor</i>	„ G. Sion
<i>Sermonă Turturică</i> , poezie	„ Elisab. Ionescu
<i>Două Mume</i> , dramă	„ Nicolae Țincu
<i>Farmec</i> , poezie	„ C. Theodorian
<i>Despre Melancolie</i>	„ Fl. Simionescu
<i>Ochi</i> , poezie	„ C. Theodorian
<i>Charles Boudelaire</i>	„ Dor
<i>Epitalam</i> , poezie	„ S. C. Moscu
<i>Buletin Bibliografic</i>	„ Rex.
<i>Instiințara</i>	„ Redacția
<i>Premiile noastre</i>	„ Administrație

GRAVURI :

Charles Boudelaire, portret

Redacțiunea „Revistei Literare“ roagă pe onor. confrăți de la celelalte reviste și ziare care primesc revista noastră, să aibă buna-voință a publica prezentul sumar.

Cine primește două numere consecutive din *Revista Literară*, se consideră ca abonant, și prin urmare este rugat a înainta costul abonării la administrație. — Persoanele cari nu doresc a se abona, sunt rugate a înapoia numerele imediat la primire, căci la cas contrariu li se va pretinde plata lor.

Administrația.

Cel mai frumos dar ce se poate face unei d-soare

SUCCESS SIGUR
APARAT FOTOGRAFIC UNIVERSAL
 REUSITĂ GARANTATA
 12 LEI 12

Acest aparat, mai mare și mai perfecționat ca cel anunțat pe pagina penultimă a acestei coperte, este o adevărată minune prin ingeniozitatea și ușurința cu care produce foarte frumoase fotografii, în mărime de 5 centimetre pe 4. — Este foarte util nu numai amatorilor cari voesc să și fotografieze familia, dar devine indispensabil călătorilor, pentru fotografiarea pozițiilor frumoase; procurorilor, judecătorilor de instrucție și șefilor de poliție cari pot fotografia cu acest aparat figurele criminalilor, și mai ales doctorilor de spitale care în unele cazuri obținusec a fotografia pe bolnavi. — Recomandăm acest aparat ca foarte bun, lucrând foarte lesne și cu rezultat sigur. — Prețul unui aparat cu instrucția, cu materialul necesar pentru a lucra de mai multe ori și cu toate accesoriile lui, este numai : **12 lei**. Comandele se fac prin administrația „Revistei Literare“, care le expediază pe ori-ce adresă, în timp de 12 zile.

ATENȚIE

A se observa, pe pag. a 5-a a copertei, catalogul și prețurile :

Bijuteriilor de Fantezie și Bijuterii Electrice

De vânzare Locul din str. Brețoianu No. 25, având 100 metri adâncime și 27 largime.

Doritorii se vor adresa la d-nul G. Sion în str. Regală No. 12, București.

Se caută un florar, bine recomandat, cu știință specială pentru cultura plantelor și în treprinderea comercială a unei florarii.

Se va adresa la d-nul G. Sion, în strada Regală, No. 12 București.

D-r S^r. OLCHOWSKI

— Calea Moșilor, 83 —
 Peste drum de Bis. cu Sfinți. Consultațiunî pentru toate boalele interne, și în special pentru cele nervoase și de stomach. De la 5—7 seara.

HOGG, Farmacian, strada, Castiglione, 2, la Paris, singur Proprietar.

HUILE HOGG

OLIUL DE FICAT DE MORUN NATURAL

De uă eficacitate sigură, constatată printr'ă experiență de mai bine de 25 anii, contra: **Maladiilor de pept Phthisia, Bronchite, Guturaie, Tusse tenace, Afectiuni Serofuloase, Tumori glandulare, Maladii de pele, Dartre, Pele albe, Sclabiciunea generală, etc.**, și pentru a întări copiii slabi și delicați; este dulce și lesne de luat.

A se feri de Oleiurile commune și mai ales de acelea a carora compozițiuni, imaginat de speculatiune pentru a înlocui oliul natural sub preț de ai da uă eficacitate mai mare și un gust mai plăcut; ele nu fac de cât a irrita și a obosi în zadar stomachul ba chiar pot fi și periculoase câte uă dată.

Pentru a fi sigur de a avea **adeveratul oliu de ficat de morun natural și pur**, a' și procura **OLIUL LUI HOGG** care nu se vinde decât în flacone triangulare (model depus).

A exige numele lui Hogg precum și atestatiunea D—lui **LESUEUR**, șeful lucrărilor chimice al **Facultății de medicină din Paris**, care se găsește pe etichetta fie-cărui flacon triangular.

Deposite în principalele **Droguerii și Pharmacii**.

AUGUSTE CLOUARD, Horticultor

Antreprenor de parcuri și grădini, fost grădinar-șef al orașului București. București, — Strada Carol, No. 58 — București

→ Mare colecțiune de semințe de Flori ←
graminee, legume, furage, etc., et. — Viță americană, semănată de un an.
O sută specii flori cultivate în ghiivecii pentru garnisit grădina — Unele pentru grădinari și amatori. — Capsule cu sulfat de carbon pentru stărpirea insectelor. — Catalogul se trimite gratis și franco.

Bazarul „Regal”

Casă de încredere

No. 28, — CALEA VICTORIEI, — No. 28

În fața poliției capitalei.

Recomandă bogatul său asortiment de de haine bărbătești.

Un mare transport pentru iarnă: Sacouri, redingote, fracuri și costume complete de toate calitățile, cele mai fine.

Pantaloni, deseurile cele mai moderne.

Pardesiuri și baltoane după ultima modă.

Posedă un mare deposit de stofe, efectuând ori-ce fel de haine după comandă.

→ Prețuri moderate ←

Se garantează serviciul cel mai prompt și acurateța cea mai escesivă.

POMI RODITORI ALTOIȚI

— DE DIFERITE SPECII —

Din cele mai renumite calități și de diferite etăți

— Grădina —
numită Brășlea

se află de vânzare la
GEORGE IOANID

Sub. Icoana
Str. Polonă, 126

Pentru mai multe calități de diferite fructe, între cari și noile varietăți de pere numite: **Regele României, Regina României, Mihai Bravul, Ștefan cel mare, etc.**, am premiate cu următoarele recompense de I-a clasă:

- 2 Medalii de aur la *Expoziția de horticultură din anul 1868.*
- 2 Medalii de la *comișul agricol de Ilfov din anul 1881 și 1882.*
- 1 *Ordinul Coroanei României pentru horticultură și promolog. 1883.*
- 1 *Diplomă de onoare cl. I-a de la Expoziția Cooperatorilor Români din 1883.*
- 1 *Brevet de furnisor al curței regale din anul 1885.*

Sunt 28 de ani de când mă ocup cu pomologia, dezvoltând această artă, am avut și am dorința statornică, d'a vedea întreaga Românie înzestrată cu cele mai bune fructe, pentru ea *Eu* să ajungă a se mândri vis a-vis de celelalte State în privința calității fructelor.

Pentru realizarea acestui scop, pe lângă ostenețele și sacrificiile bănești ce am făcut, am hotărât a reduce și prețurile pomilor la jumătate din cele prevăzute în catalog, ca prin această efinătate să și poată procura ori-cine din toate speciile ce ar avea dorință.

Asemenea am făcut o însemnată reducere de preț și pentru alte 15 specii de pere, producțiuni noi, ce nu se văd în catalog, adică, **Regele României, Regina României, Mihai-Bravul, Ștefan cel Mare, etc.**—Acestea le vindeam mai înainte cu preț de 10 Lei bucata și acum vor fi numai cu 3 Lei.

D-nii amatori din capitală și din districte, care vor dori a avea catalogul, sunt rugați a se adresa prin epistole la zisa grădină și îndată li se vor trimite.

Iscăliturile rugăm a fi cât se poate de descifrabile.

Timul plantatului pomilor pentru primăvară fiind sosit, D-nii amatori sunt rugați a grăbi trimiterea comenzilor D-lor, de oare-ce, cu cât pomii se vor planta mai de timpuriu cu atât este mai bine,

CEBENI

catalogul special de

ARTICOLE VESELE SI HAZLII

Pentru portul acestui catalog domnii trebuie să trimească o marcă postală de **15 bani**, — iar doamnele un mandat postal de **50 lei**.

JOCURI

DE FISICA SI DE PRESTIDIGITATIUNE

305). *Praful Nazareth*. Umpli un pahar cu apă și pariezi cu cine-va că poți să bagi într'ensul, fie un deget, fie orî-ce alt obiect, fără să se ude. O cutie 50 bani.

308). *Praful lui Belzebuth*, cu care se poate face artificialmente plante, arbori, stânci, peșteri și altele. O cutie 50 bani.

328). *Foile misterioase*. Punând o carte în ultima foaie și învelind'o bine într'ensa, poți s'o faci să dispară și să reapară, dupe voință. Bucata 75 bani.

358). *Oglinda minunată*, arată pe orî-cine de-o sută de ori mai frumos decât este. Bucata 2 lei.

317). *Termometrul Generațiunei*. Acest termometru, ținut în mâna stângă, arată primul copil ce vei avea (băiat sau fată). Foarte amuzant... Bucata, 1.25.

371). *Scândurica hoață*. Așezând o monetă pe dânsa, poți face să dispară și să reapară după voie. Bucata lei 2.

372). *Butoiașul magic*. Introduci o monetă în butoiăș și nimeni nu poate s'o mai scoată, dacă nu'ți știe secretul. Lei 1.50.

380). *Carnetul misterios*. Cu ajutorul acestui portofoliu poți să reconstitui o carte sau o scrisoare ce ai rupt, punând bucățile într'ensul. 2 lei.

381). *Carte schimbată 'n sac*. Aruncând una sau multe cărți într'o pălărie, dispar pentru a se schimba în saci. Lei 2.25.

383). *Degetul Satanei*. Eî o pălărie și dintr'o dată o găurești cu degetul, care se vede străpuns pe dincolo; îl tragi înapoi, și, pentru uimirea tutulor, pălăria nu se vede găurită nicăeri. Bucata 60 bani.

384). *Cuiul Satanei*. Cu acest cui îți străpungi degetul fără să iasă sânge. Bucata 60 bani.

385). *Tava cămătarului*. Puî pe acest taler câte-va monete, apoi le restorni pe o farfurie sau în palma cui va. Pentru mirarea tutulor, monetele sunt de două ori mai multe de cât ai pus. Bucata 2 lei.

396). *Țigara jucătoare*. Așezi o țigară în echilibru pe o pălărie; la comandă, țigara începe să joace.—Țigara 3 lei.

412). *Vasul miraculos*. Din acest vas poți face să curgă apă sau vin, după ce, cu toate astea, ai arătat că în vas nu era nimic. 2.25.

397). *Cuțitul magic*. Cu acest cuțit poți să'ți tai mâna fără să iasă sânge. Bucata lei 4.50.

467). *Paharul multiplicator*. Tornî apă în acest pahar; apoi, puî înăuntru 4 monete de câte 5 lei. Versi apa și în loc de 4 monete ies 8, pentru marea mirare a celor care ved. Paharul 9 lei.

955). *Păcălitorul*. O jucărie care înțeapă degetul cui nu știe să o deschiză.—25 bani.

963). *Menageria în bușunar*. Un mic aparat cu care se poate imita limbajul tutulor animalelor și a celor mai multe sgomote din natură; foarte util, 1.50.

438). *Sacul cu bomboane*. Arați un fulard; apoi așezați o farfurie pe masă și o acoperiți cu fulardul; când îl ridicați găsești în farfurie bomboane, sau dacă n'ai la îndemână bomboane, mai multe monete. Bucata 6 lei.

312). *Foc Instantaneu*. Pui pe o bucată de hârtie puțin praf din această cutie, apoi pică o picătură de apă sau de salivă. Foaia ia foc îndată. Cutia 60 bani.

352). *Livretul Dracului*. Poți face să apară sau să dispară unele figuri sau caractere, la pronunțarea unui cuvânt sau la facerea unui semn. 1 lei.

964). *Inima luminoasă*. Poți face declarație unei domnișoare, fără să ai nevoie de multe cuvinte,—ci numai arătându-i această inimuță, care lucește când o ții în palma mâinei, 30 b.

466). *Globul cu batista*. Arde în acest glob o batistă. Peste puțin o vei scoate intactă. 7 lei.

975). *Evantaliul magic*. Acest evantaliu se poate sfărâma și drege la loc după voință și imediat, sub ochii spectatorilor. Lei 4.50.

DIVERSE

36). *Pieptene de gust*. Acest pieptene, pus pe masa unui lacom, îl face să îți piară pofta de mâncare. 50 bani.

68). *Țigaretă asvêrlind apă*. Cu această poți să stingi țigara aceluia care îți cere să și aprinză țigara. 2 lei.

80). *Diapazon cu surpriză*. Acest diapazon dă pe la foarte just, dar în același timp aruncă pudră în fața cui își pleacă urechia să i-l asculte. 2 lei.

82). *Mueraticul*. Mutra unui babalac al cărui nas se lungește după voință... foarte mucalit. 50 bani.

113). *Tabachera minunată*. Oferă cui-va o țigară din această tabacheră; dar țigările dispar și în loc ese o mutră neplăcută. Lei 2.50.

122). *Chibritelnița secretă*. Acel care nu îți cunoaște secretul apasă pe un buton, vrând să o deschiză, dar vai! un ac năpraznic îl înțeață. 4 lei.

145). *Cutie Dracului*.—Această cutie par'că ar fi de la cofetărie. O trimiți cui-va în chip de dar; însă când o deschide, sare dinăuntru un drac. 2.50.

981). *Articole japoneze*. Mici bibelouri japoneze, foarte decorative, servind la împodobirea etajerelor. O serie întregă compusă din șase bucăți: 1] o cutiuță; 2] Un pelican japonez; 3] O umbreluță minusculă japoneză; 4] un șoricel japonez; 5] un evantaliu; 6] o pasere fantastică. 1.75.

998). *Necesarul* compus dintr'o cutie de lemn în care se află un tampon, o pensulă, o sticlă de cerneală și un culegător pe care se așează inițialele dintr'un alfabet de 25 litere de cauciuc aflate în cutie. E foarte util pentru marcatul albiturilor, pentru inițiale pe scrisori, pe pachete, etc. Cutia 3 lei.

256). *Seringa dracului*. Dupe ce o umpli cu apă, o dai cui-va ca să stropească; se produce însă efectul contrariu și apa sărind îndărăt stropește pe experimentator. Foarte hazlie păcăleală. 1.50.

FANTANILE LUMINOASE

Lumea care a fost la expoziția din Paris n'a uitat încă impresiunea ce i-a produs Fântânile luminoase. Dar de ce tocmai la Paris? Cine n'a văzut de 10 Maiu în București, Fântânile luminoase de la Cișmegiu? Aceea însă care nu le-au văzut nici-odată sau care ar dori să le mai vază în miniatură, și le pot face singuri în mic, dar tot așa de reale și de frumoase ca în mare.

Aparatul complet cu toate necesariile și instrucție. 4.50.

Bijuterii de Fantezie

Aceste bijuterii de metaluri ce nu se oxidează nici odată, sunt toate nichelate, oțelate, galvanizate sau bronzate și sunt ornate cu smalțuri, frunze, flori artificiale și pietre perfect imitate dupe cele veritabile. Multe din ele reproduc argintul vechiu, sub formă de medații, monete și alte forme, alcătuint brățări, lanțuri, broșe, etc. Aceste bijuterii nu se pot cumpăra de pe la magazinele de aci fără 4, 5 și 6 lei fie-care.

	L. B.
1 Agrafă „Vieil Argent“	—50
1 Broșă cracă diamante	2.—
1 „ coroață Tref. diamante	2.—
1 „ Funtă aurită cu petricele	2.—
1 „ Aurie format 4 inele piatră	2.—
1 „ Argintată cu miniatură.	2.—
1 „ Fluture de amestiste	3.—
1 „ Pansea	2.—
1 „ Cracă de pansele.	3.—
1 „ Cracă Miosotis	2.—
1 „ Diferite cu pietre	2.—
1 Brățară formă inele	2.—
1 „ Selavă	2.—
1 „ Monete vechi	2.—
1 „ Sistem aurit	2.—
1 „ Lanț mat	3.—
1 „ Cinci-spre-zece rânduri	2.—
1 „ À jour.	2.—
1 „ Cu lanț și glob.	1.50
1 Ac cravată cap cal, opal	1.50
1 „ plastron miniatură.	1.50
1 „ muscă de opal	1.50
1 „ pietre diferite	1.—
1 „ fantezie	—75
1 perechi cercei fantezie	2.—
1 „ cercei mărgăritar	2.—
1 Lanț ceasornic pentru domni	2.—
1 „ „ pentru dame	2.—
1 „ „ Chatelaină	2.—
1 „ „ Chat. monete vechi	2.—
1 Pieptene de cap „Sapho“	2.—
1 „ diamante „Sapho“	3.—
1 Ac de cap (fulie)	2.—
1 „ stea diamante	2.—
1 „ fluture.	2.—
1 Ac de cap potcoavă de pietre.	2.—
1 „ fluture granate	2.—
1 „ coroață tref de pietre	2.—

1 Diademă flori de crin	2.—
1 „ de mărgăritare	2.—
1 „ granate și cilic	2.—
1 „ Creolă	3.—

Toate aceste bijuterii se pot comanda prin administrația Revistei Literare, care le va expedia cu portul plătit, la adresă. Pentru comanda înse mai mică de 10 lei a se adăoga lei 1 și 35 b. pentru porto.

Bijuterii Electrice Luminoase

1 Ac de cravată luminos	40 lei
1 „ cap	50 „
1 „ șal (cap de bufniță).	90 „
1 Phar Electric.	50 „
1 Diademă electrică	70 „
1 Broșă electrică	60 „
1 Broșă cu oglindă reflectoare.	70 „
1 Rozetă luminoasă	30 „
1 Buchet de corsagiu.	40 „
1 Baston electric luminos	50 „
1 Pila electrică de buzunar servind la toate bijuteriile.	25 „

Aceste bijuterii sunt foarte fine ca și cele veritabile; pentru una sau mai multe este necesară și o pilă electrică.

Decorațiuni, Insignii comice și alte obiecte pentru cotilion, cât și bibelouri pentru garnitul etagerelor în saloane.

Pentru aceste articole a se cere *catalogul special*, care se trimite în ori-ce localitate a țerei. A se trimite un timbru de 15 bani pentru francare.

CALENDARUL ILUSTRAT BUCUREȘTEAN PE 1892

Este cel mai bogat în materii și în gravuri, și cel mai elegant ca tipar și hârtie din toate câte-au apărut până acum în țară.

Doitorii de a poseda acest calendar ne pot trimite costul de 1 lei și 50 bani, plus 30 bani pentru transport.

ARTICOLE DE LIBRARIE

CĂRȚI UTILE ȘI DE DISTRACTIE, FRANCEZE:

- 616). *16 ani din viața unei femei*,
trăită în lume 1 vol. 1.75
- 625). *Amorul, femeia și căsătoria* 1 " 1.75
- 640). *Căsătoria și datoriile ei*. . . 1 " 5.25
- 701). *Pasiunile, în raporturile lor*
cu sănătatea 1 " 3.50
- 730). *Culegere de jocuri de fizică,*
cu figuri 1 " 2.75
- 731). *Culegere de jocuri de cărți,*
cu figuri 1 " 2.75
- 733). *Arta de-a juca la cărți*. . . 1 " 2.75
- 736). *O mie și una de secrete ale*
toaletelor. 1 " 2.75
- 738). *Culegere de jocuri inocente*
în societate 1 " 2.75
- 379). *Jocuri de salon și de răb-*
dare 1 vol. 2.75
- 742). *Danțul*. Tratat asupra dan-
țului și a figurilor de co-
tilion 1 " 2.75
- 748). *Manualul veterinarului* . . . 1 " 2.75
- 749). *Manual al grădinarului și*
floristului. 1 " 2.75
- 754). *O mie și una de farse* . . . 1 " 2.50
- 770). *Secretarul galant*, conținând
modele de scrisori de ori-
ce fel 1 " 2.25
- 781). *Mijloc de a trăi cu 10 bani*
pe zi " " 2.25
- 782). *Viața pe preț eștin* 1 " 4.—
- 786). *Noua comptabilitate* 1 " 2.75
- 801). *O mie două sute petreceri și recrea-*
țiuni 1 vol. 2.75
- 802). *Cartomanția, sau arta de a*
cunoaște viitorul 1 " 1.50

— **Cantonețe:**

- Seria I, 24 bucăți diferite, bucata 50 bani.
- " II, 24 " " " 50 "
- " III, 24 " " " 50 "
- Nu se espediază de cât cel puțin $\frac{1}{2}$ serie,
adică 12 bucăți.

DIFERITE UVRAGE, ROMĂNEȘTI:

- Poesii* de Al. Macedonski . . . 1 vol. 4.30
- " de Carol Scrob 1 " 4.30
- " de Veronica Micle 1 " 4.30
- " de M. de Bonachi, legate. 1 " 7.30
- Pui de Leă*, de I. Nenișescu. . . 1 " 4.30
- Liniește*, de De la Vrancea . . . 1 " 3.30
- Trubadurul* 1 " 4.30
- Sultănica* 1 " 6.30
- Literatura populară*, dr. Gaster. 1 " 5.30
- Decepții*, de Th. M. Stoenuescu. 1 " 3.—
- Poesii* " " 1 " 4.—
- " în legătură de lux " . . . 1 " 6.—
- Petale*, nuvele de Cat. Theodorian 1 " 2.—

Colecțiune pentru copii

in legătură de lux, cu ilustrații colorate, foarte frumoase

- Oberon*. 1.80
- Prințul sparge alună* 1.80
- Guliver în țara piticilor* 1.80
- Guliver în țara uriașilor*. 1.80
- Flautul magic* 1.80
- Aladin* 1.80
- Călătorii'e lui Guliver*. 3.30
- Basmе vestite* 5.30
- Istoria Naturală pentru copii* . . . 5.30
- Bucuria copiilor* 10.30
- Atlas Zoologic* 10.30
- În țara zinelor* 20.30
- Iencușor ochișori* 2.30
- Copii ascultători* 2.30
- Mimi și Titi la țară* 3.30
- Grădina și Câmpul* 3.30

Toate aceste cărți se espediază: cele franceze în 12 zile, cele românești în 3 zile.

Comande mai mici de cincă lei se primesc numai pentru cărțile românești.

NOUTAȚI MINUNATE

Bijuterii însuflețite și cântătoare (*excelente pentru cadouri*).—Aceste bijuterii, având forma unor elegante ace de cravată pentru domni, sau de frumoase broșe pentru doamne, prevăzute fie-care cu câte un mecanism surprinzător, au proprietatea d'a face diferite mișcări sau de a cânta, dea lătra, etc.—Au fost mult admirate la expozițiunea din Paris.—Persoanele care poartă aceste ace de cravată sau broșe, pot produce o adevărată senzație în mijlocul cunoscuților și a cercurilor ce frecventează.

Un ac de cravată	cu o pasăre cântătoare . . .	4 lei
"	cu o moară ce se învârteste . . .	4 "
"	cu cocoș cântător . . .	5 "
"	cu cățel lătrător . . .	5 "
"	cu cap de mort rușcând rălcile . . .	5 "
O broșă de damă	cu pasăre cântătoare . . .	6 "
"	cu moară învârtitoare . . .	6 "
"	cu pasăre cântând tare . . .	8 "

ARTICOLE SURPRINZĂTOARE

1) **Briceag American**, coprir zând 7 unelte diferite: 1) un cuțit de oțel, 2) un ferestrău, 3) o limbă de tăiat, 4) un tir buton, 5) un decimetru cu indicațiuni pe milimetre, 6) o balanță cântărind de la 1 până la 5 kilo, 7) un diamant pentru tăiat sticlă. Prețul : 3 lei.

Cerneală invizibilă, pentru corespondență secretă. Tot ce se scrie cu această cerneală nu se poate citi decât dupe ce se încălzește hârtia. *O sticlută: 80 bani.*

2) **Fulgurul**. Un nou aparat științific de precizie. Produce foc imediat și pe or ce timp, fără întrebuintarea nici unui produs chimic. Aparatul e mic și se poate purta în buzunar cu cea mai mare înlesnire. Nu mai e nevoie nici de chibrituri și nici de alt expedient pentru aprinderea focului.

E cel mai trebuincios fumătorilor și persoanelor cari sunt continuu pe drum. *Prețul 4 lei.*

3) **Ghicitorul minunat**. Un nou joc magic, care ghidește vârsta ori cărei persoane. *Prețul: 50 bani.*

4) **Hârtie magică**. Această hârtie e ast-fel preparată că se întrebuintează la o mulțime de combinații curioase. Dacă oferi cui va o țigară făcută cu această hârtie, imediat la apropierea chibritului, hârtia dispăre ca prin minune, lăsând pe fumător cu tutunul pe buze, Păcăleală foarte hazlie. *Prețul unui pachet: 50 bani.*

5) **Inel aruncând parfum**, 2 lei.

6) **Ac de cravată**, aruncând parfum, 2 lei.

7) **Broș de damă**, aruncând parfum, 3 lei.

8) **Mașină fotografică de buzunar**.—Această mașină este cea mai nouă invenție a anului. Or cine poate fotografia cu densa, în câte-va minute, nu numai persoane, dar și grupuri sau peisaje. O recomandăm cu deosebire. *Prețul unei mașini cu accesoriile ei: 7 lei.*

9) **Maxilare false**, de porcelan, foarte fin lucrate; dacă le așezi în gură îți schimbă cu totul figura și capeți un aspect îngrozitor, cu care poți să sperii pe ori-cine și să-l faci să nu te cunoască. *O pereche: 3 lei.*

10) **Mama!** O cutiuță misterioasă pronunțând foarte distinct cuvântul „mamă!” Acest strigăt de copil eșind din buzunar, pune pe toți în mirare neștiind de unde vine. 1 bucată: 4 lei.

11) **Miorlăitorul!** Acelaș aparat, imitând perfect miorlăitul pisicei! 1 bucată: 4 Lei.

12) **Mama Soacra!** Un aparat care produce un șgomot foarte supărător, obținut prin frecarea cu unghia pe o sfoară a acestui aparat. 1 bucată; 50 bani.

13) **Pastilele Saraiului**, care când ard, parfumează și îmbălsămează odaia. 1 cutie: 75 bani.

14) **Panglica fantastică**. Cu ajutorul acestui mic ruloș poți uimi o adunare întreagă. Prof-te că suferi de o teribilă durere internă. Apoi, bagă sub limbă acest ruloș și apucând căpătâiul trage afară. Vezi scote din gură mai mult de 20 de metre de panglică de toate colorile. *Bucata: 1 leu.*

15) **Pasta de aur** este o compoziție păstrată în cutii pe care dacă o topești și mesteci la foc, cu ajutorul unei pensule poți auri or ce obiecte de lemn, de metal și de ori ce altă natură, precum rame de tablouri și de oglinzi, scaune și mese de fantezie, obiecte de ornamentație, tablouri, vase de marmoră, de piatră, de tera cotă sau de porcelan, în fine or ce obiecte voești să capete o suprafață aurică, nealterabilă, ce au se șterge și ce durează în timp de ani.

Persoanele care lucrează obiecte de artă, le pot auri cu *Pasta de Aur* în mod foarte lesnic și eficient. Multe persoane își pot face o distracție, lucrând obiecte din lemn ordinar, pe care apoi le pot auri cu această pastă. *Prețul unei cutii: 2 lei.*

16) **Privighetoare americană**. Cu acest mic instrument poți imita foarte le ne cântecul tutulor paserilor.. Cutiuța cu 5 privighetori: 1 leu și 25 bani.

17) **Tabacheră secretă**. Această tabacheră de nikel este foarte trebuincioasă fumătorilor care sunt asaltați zilnic de prietenii care n'au nici o dată tutun. Incape într'ensă un pachet de țigări, care dispar imediat ce deschizi tabachera, așa încât poți să-o prezinți cui-va goală, dacă nu vrei să-i dai o țigare.

Prețul: 3 lei și 50 bani.

18) **Termometrul amoretuzilor**, sau arta de a cunoaște imediat, printr'o experiență ușoară, gradul calităților sau al capacității amoroase ale persoanelor de ori-ce vîrstă și de or ce sex. *Prețul: 50 bani.*

19) **Țigaretă Magică**. Fumând cu această țigaretă, vezi apărând într'ensă diferite tablouri femești, foarte variate. *Prețul unei țigaretete cu 20 de tablouri: 3 lei și 50 bani.*

20) **Baston de buzunar**, putend a se strînge până la scurtime de 10 centimetre, într'o cutiuță nichelată. Foarte comod pentru locurile unde trebuie să intri fără baston. Se poate scurta și lungi dupe voe; e destul să'l ții orizontal cu mâna stîngă și cu cea dreaptă să'l răsucești, puindu-i apoi mânerul și întorcându-l până ce intră el însuși. *Prețul 5 lei.*

21) **Sula magică**. Cu această sulă te poți preface că'ți găurești falca, fruntea, nasul, fără să lase înse nici un semn pe unde a trecut. *Prețul: 2 lei și 50 bani.*

Toate aceste obiecte se pot comanda prin Administrația *Revistei Literare*, strada Academiei No. 12 București, trimițendu-se costul prin mandat postal și arătându-se adresa cât mai clară, la care se vor expedia comanda mai mară de 10 lei în timp de 12 zile de la primirea banilor; iar cele mai mici în timp de 15 zile.

Pentru port și pentru vamă la comandă de la 10 lei în sus, nu se plătește nimic, fiind în sarcina fabricantului, care a prevăzut deja aceste taxe în prețul fie cărui obiect. Pentru fie-care comandă mai mică de 10 lei se va adăoga plata transportului: 1 leu și 35 bani, vama plătindu-se de administrație.

F A R S E

Pentru păcăleli la prânzuri, la supeuri și în ori-ce alte împrejurări

Aceste obiecte sunt așa de perfect imitate că ori-cine ar jura că sunt veritabile.

- 22). Borcan de muștar Bucata 2 Lei
 23). Brânză Camambert. " 2 "
 24). Cutie cu sardele. " 3 "
 25). Cireși 6 Bucăți 2 "
 26). Fructe, cu surprize în ele. . 6 " 4 "
 27). Nuci, Migdale, Alune . . . 1/4 Kilo 6 "
 28). Ouă false. 1 ou 1 "
 29). Stridii Bucata 1 "
 30). Fructe de săpun fine, precum: mere, pere, prune, struguri, lămâi, mandarine. Un assortiment de 12 bucăți 8 "

CHROMOLITOGRAFII

— Pentru distracții în familii —

- 31). In bae. Introducându-se două degete în găurile practicate în această chromolitografie, se imitează întocmai pulpele unei femei în bae. Bucata : 50 bani.
 32). Danțul Umbilicului Acelaș sistem. Bucata : 50 bani.
 33). Sinui Palpitator. Acelaș sistem. Bucata : 1 leu
 34). Greșala soacrei, cu aparat complet. Te face să leșini de ris. Bucata : 5 lei.
 35). Nouă luni după cununie. Foarte hazliu. Bucata : 50 bani.
 36). Jocul Amоруlui. Se joacă în doi : o domnișoară și un cavaler. Bucata : 1 leu.
 37). Cine e mai neferic din trei? Scenă conjugală, foarte comică. Bucata : 50 bani.

CHESTIUNI

Aceste chestiuni constau în niște obiecte de metal sau de carton, construite într'un mod așa de complicat ca nu le poți deslega fără oare-care pătrundere și dibăcie. — E tot ce poate fi mai distracțios pentru adunările de familie.

- 38). Chestiunea Turn. Eiffel, cu instrucție 1 Leu
 39). Chestiunea delicată, cu explicație . 1 "
 40). Alianța căsătoriei 1 "
 41). Fluturile American 1 "
 42). Chestiunea disolvării. 50 Bani
 43). Deșteaptă copilul care doarme.
 Copilul deschide ochii dacă ții cartonașul într-o poziție anumită. 50 "
 44). Chestiunea nevastă și a soacrei . 50 "
 45). Chestiunea celor trei găște . . . 50 "

INSECTE ȘI ALTE ANIMALE ARTIFICIALE

Perfect imitate. — Admirabile spre a speria sexul curajos.

- 46). Omidă Bucata 1.50
 47). Viespe " 1.50
 48). Gândac " 1.—
 49). Șoarece " 1.50
 50). Șopârlă. " 1.50
 51). Lăcustă. " 1.50
 52). Broască, cu agățătoare . . . " 1.75
 53). Șopârlă " " 2.50
 54). Broască festoasă, care se mișcă " —50

DIFERITE

55). Revolver vaporisator, nichelat. Acest revolver, prea frumos, în loc de g'oan, aruncă parfum. Poți speria pe cine-va cu deșusul, prefăcându-te că 'l împuși, și când colo, să 'l parfumezi.

Un revolver : 6 lei.

56). Microscopul măbind obiectele de 800 de ori. Foarte folositor pentru a observa alimentele, lichidele și ori-ce substanțe și obiecte. E cel mai bun, mai nou și mai eficient din câte s'au inventat până acum.

Bucata, numai 3 lei.

57). Toc de metal nichelat, cu condee de sticlă. Cea mai nouă invențiune. Nu se strică nici o dată și nu pătează cu cerneală.

Cuța cu 6 condee : 2 lei și 50 bani

58). Portmoneul cu secret. Acest portmoneu nu se poate deschide de cât de stăpânul său, care-i cunoaște secretul. E foarte sigur pentru persoanele care au servitori obicinuiți să fure în fie-care zi câte câțiva lei de la stăpânii lor. Tot o dată poate servi ca un obiect de curiozitate în societate.

Prețul : 3 lei și 50 bani.

59). Condeiu inepușabil. Acest toc cu penița lui, conține în interior un rezervoriu cu cerneală pentru 6 luni, cu toate că tocul nu este mai mare ca cele obicinuite. Dupe șase luni se poate umple la loc cu cerneală. Il recomandăm cu deosebire călătorilor, doctorilor, avocaților, elevilor care copiază cursurile profesorilor și în genere tutulor persoanelor care scriu mult și vor să scape de dificultatea de a tet mnia condeiu în cerneală.

Prețul : 3 lei și 50 bani.

Toate aceste se pot comanda prin administrația „Revistei Literare“, în aceleași condițiuni ca obiectele anunțate pe contra pagina a-cestuia.

Pentru Pitești și jud. Argeș, comenzile se pot face prin D-nii M. Gheorghiu & Apóstol Ioan, comercianți, Pitești.

„LUPTA PENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTĂ“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMÂNĂ

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

DIALOG SOCIAL

ARTHEMON ȘI IUDA

Arthemon. — Ador preceptele lui Christ.

Iuda. — Și eu mă închin celor zece porunci.

Arthemon. — Perfect. — Însă le puneți în frunte, iar nici de cum în inimă.

Iuda. — Nu știu unde puneți pe Christ; dar nu ați schimbat în nimic cursul natural al răului.

Arthemon. — Ca pact religios, ne închinăm egalității și frăției.

Dacă însă materia nu atinge scopul; dacă viciul, independent de voință, o învinge adesea ori, cauza nu trebuie să e căutăm în lacuna credinței, ci în imperfecțiunea noastră. Imi vei zice: că din același aluat sânteți clădiți și voi, și că pe acest tărîm erorile sînt surori. E prea adevărat; dar ca o credință să fie ascultată, să facă prozeliți, trebuie să conție un sîmbure de împăciuire și de înfrățire, iar nu de patimi și de răsbunare.

Iuda. — În ce vedeți atîta patimă și răsbunare, când legea ne comandă să iubim pe aproapele nostru?

Arthemon. — În practica inversă a rabinilor. Credința voastră azi e rabinică, iar nu Mozaică.

Iuda. — Și care anume?

Arthemon. — Rabi Iuda, rabi Zaira, rabi Asa.

Iuda. — Avem trei propoveditori, și voi aveți mi: Care din noi sînt mai politeiști?

Arthemon. — Politeismul nostru este numai în formă. — Fondul este mono-teist; căci adorăm un singur Dumnezeu: al binelui, al păcii și al înfrățirii.

Iuda. — Al nostru nu este așa de platonice: El are mîi multă vigoare. — Iehova răspunde cu fulgere celor răi și cu recompense celor buni.

Arthemon. — Ori cum ar fi, el nu poate să existe de cât sub o singură ființă, și ca atare nu poate fi de cât al tuturilor. Numai calitatea sa ați alterat'o. — Precum un părinte este protegitorul fiilor săi, el este al omenirii întregi. Dar omul s'a substituit lui, ca să impue fraților săi patimile și imperfecțiunile sale, precum rabinii voștri s'a depărtat de cele 10 porunci; căci fiind oameni, și prin urmare egoiști și micș, nu fac de cât să urmărească răsbunarea lor, sub ori ce formă.

Iuda. — În ce constă răsbunarea noastră, nu o vedem. Sântem alungați și persecutați pretutindeni.

Arthemon. — Alungați? persecutați? nu.—Dar uriti și disprețuiți, da.

Iuda. — Pentru ce?

Arthemon. — Pentru același păcat pe care nu voiți a 'l recunoaște: Pretutindeni vi s'aū deschis brațele, vi s'a oferit pâine, dar în loc de recunoștință, v'ați constituit în familie separată, într'un dușman social, care nu caută de cât să strice tutulor câți nu fac parte din tabăra voastră. Veți zice că persecuția, că lipsa de drepturi egale, că fanatismul nostru, v'aū impus o atare conduită. Dar faraonii nu a doraū pe Christ, când v'aū alungat; dar populațiile ne creștine vă consideră ca un fel de paria; dar creștinii care v'aū dat drepturi și aū căutat să vă alipească la sînul lor, aū isbutit? Imbrăcați haina și a unui arlechin, pentru a ajunge la scop; însă când genuchiul e pus pe grumajii țerei, vă frecați mâinile de bucurie și vă aruncați cu toții în cumpăna celui învins. Voi chiar cei mai buni și luminați de pe fața globului, nu vă închinați și azi vișelului de aur? Care e atunci puterea care vă face să plutiți d'asupra omenirei, să înjunghiați inima, munca și onestitatea? Calculul, sobrietatea, stăruința? Credeți voi a fi singuri pe glob, care să știți munci și să însușiți condițiile de a face aur?

Nu... Ceia-ce vă face să prosperați este geniul rău al credinței voastre exclusive, care unește pe brut și pe luminat, în scopul de a strivi munca tu-

tulor; este coaliția infernală a unei tradiții ruginite care, întrunindu-vă la un loc, vă dă facultatea de a da o lovitură de moarte tutulor, câți sunt străini de voi, de a batjocori și dărâma templele noastre, pentru ca să păstrați pe ale voastre într'un mod revoltător de fanatic.

Iuda. — Fie-care luptă cu armele sale. — Voi aveți guvernul reprezentat atât prin formă, cât și printr'o aparință oare-care. Noi în formă nu însemnăm nimic. În fond însă sântem o putere ocultă: aurul, care este artera principală a vieții. Noi muncim: voi cheltuiți; noi agonisim: voi contractați datorii. — Rabiniți de care faci mențiune o știu aceasta, și iată pentru ce aū strămutat lupta de pe câmpul religios, pe tărîmul economic. Știind că numai pe acest tărîm putem învinge, ei v'aū aruncat mânușa și voi nu puteți tăgădui poporului lui Dumnezeui acest drept.

Arthemon. — Să învingeți! pe cine, și pentru ce? Voi ați înființat societatea numită Reclădirea templului lui Solomon. Ați inventat înfrățirea și ajutorul mutual al tutulor oamenilor fără osebire de cult. Secole întregi ne-ați amăgit, trăgând pe seama voastră foloasele acestei doctrine creștinești, pentru ca să ajungeți să aveți dreptul de a vorbi și a vă da votul în afacerile cele mai sacre ale popoarelor. Le-ați avut, și cei ce vi le-aū dat, nu aū întârziat de a'și mușca mâinile. Departe dar de a urmări preceptele voastre Mozaice, de a vă contopi cu sinceritate în elementul în care împrejurările v'aū aruncat, ați ce-

dat presiunii în formă; dar ați rînjit în sinagoge, ca niște pantere, ați primit și practicat până chiar și credințele noastre; dar toate astea numai ca să ascundeți mai bine ura, setea cea neîmpăcată de conrupere și distrugere. Toți oamenii sînt egali înaintea lui Dumnezeu, și toți au aceleași drepturi pe pămînt: aceasta este credința noastră; cînd deci avem puterea, nu facem deosebire de cult; ci dreptatea o dăm aceluia care o are. -- Voi, animați de prejudecăți bolnave, de tradițiuni oarbe și fanatice, o dați tot-deauna spre folosul vostru și al fraților voștri. Voiți să fiți un popor ales, un popor al lui Dumnezeu, și nu credeți că l'ofensați cînd tratați, de Goi pe tot restul omenirii?

Iuda. — După ce am suferit secolî întregi isgonirea de peste tot locul; după ce ne-ați ucis și ars de vii; azi cînd nu mai aveți de cît aerul cerului ca să respirați; cînd necumpătările voastre, în sensul moral și material, v'au pregătit ruina, al cărei fatal desnodămînt nu este departe, atinși de slăbiciune, veniți să ne întindeți o mîna bolnavă, care fiind goală, crede că se va regenera prin contactul ce ne propuneți și prin înfrățirea pe care în fond noi nu o putem primi. — Drepturile noastre se cumpără; cei mai distinși și luminați dintre ai noștri, voă vă fac legi, și noă ne poruncesc. Vedeți dar că drumul vostru este greșit, și noi nu'l vom considera nici o dată alt-fel, de cît ca un modus vivendi. La ce mai servește azi o lupta ocultă, o luptă de carnaval? Noi nu ne

vom depărta nici o dată de la credințele strămoșești, și voi nu le veți primi pe ale noastre. Vom fi dar pretutindenî un petec adăogat la haina orî cărî națiunii, un petec pe care numai noi îl vom vedea, iar voi, miopi, îl veți purta cu satisfacție și hosanale.

Arthemon. — Cît a durat întinericul veacurilor, persecuția voastră se esplică în fanatismul religios. — Azi însă cînd acest fanatism a dispărut cu totul din atmosfera creștinismului, voi rămîneți neatînși de suflarea curentului care chiamă pe toate popoarele la o înfrățire generală; căci dacă, în aparență, glăsuiți cu noi pe același ton, cugetul vostru este departe de a crede aceia ce însuși voi predicați, și faptul mărturisește că pretutindenî lumina începe a vă cunoaște și a vă condamna.

Iuda. — Nu tăgăduiesc că sînt în natură curenți care desrădăcinează arbori și pietre. — Dacă vom enumera curenții atîtor secole care au trecut peste noi, am sfîrși prin a ne îndoi de existența noastră. Nu ne temem însă: fluctuațiile de asemenea natură sînt periodice și au caracterul unei epidemii secerătoare, dar nu nimicitoare. — Posezăm știință, arte, muzică, literatură și finanțe. Sîntem uniți sub un drapel pe care timpurile l'au hărțuit, dar pe care nu l'au putut frînge. — Voi trăiți prin grația noastră: pentru că în calitate de datornici ai caselor noastre, slăbiți și descurajați pe tărîmul credinței, unirea voastră nu mai este posibilă sub un drapel, pe care singuri l'ați aruncat, și din care reese o slă-

biciune totală, pentru ca să mai puteți susține vre-o luptă în contra orî-cui; visați înfrățirea generală, când interesele tuturilor suunt opuse, vă întruniți cu zîmbetul pe buze ca să vă strîngeți mâinile, întorcându-vă fețele. Noi nu căutăm în viață utopii de asemenea natură; voim o înfrățire, o comunitate de idei și de aspirații numai între noi, bazată pe muncă și pe câștig. Curenții dar care ne vor bîntui, vor smulge pe mulți dintre noi, dar matca rîului va rămănea aceeași, căci patul și așternutul sîu este de aur.

Arthemon. — Lupta pentru binele obștesc, în sensul general al omenirei, este piatra fundamentală a edificiului cel mai mare, pe care timpul și progresul îl vor aduce. Cultura și munca, luată de un popor în sens egoist, este o boală ascunsă care mai curînd sau mai tîrziu îi atrage ruina; ast fel Babilonul, Siria și cetatea sfîntă au fost prada unor practice și dogme sociale fără viață, fiind lipsite de temelie, căci cu toată alegerea lui Dumnezeu pe care o pretindeți, El v'a împrăștiat ca o cenușe în întreaga lume. — A voi să clădiți edificiul vostru pe temelii care vă surîd un moment, este a vă izola de restul omenirei, a ne amăgi cu sinceritatea simțimentelor ce le manifestați, este a vă constitui în niște arici, pe care nu'i vom putea strînge nici o dată cu încredere la pieptul nostru, ei va trebui să'i ținem la distanță. — Pentru voi este utopie ca prejudițiile dintre popoare să cadă, ca interesele să se împace, și ca frăția să existe fără deosebire de rasă. — Orbiți de calculele materiale ce vă

absoarbe întreagă cugetare, lăsați să se atrofieze inima și sufletul pentru tot ce poate da naștere la un simțiment atât de salutar.

Juda. — Timpul este monetă

Arthemon. — Timpul este lumină.

Colonel G. Boteanu.

DOINĂ

— Stefane! de ce nu'vii
și 'n Moldova să mai vii,
Să vezi liftele spurcate
Cum trăiesc nesupărate;
Iar nepoții tîi voinicî
Au ajuns niște calici,
Apăsați și speculați
De străinii ne'ndurați.

— Stéfane, a nare vremi!
Cum de nu ești viu, să chiemî
Lângă tine-oștenii tîi,
Bravi și tari ca niște zmei
Și să curăți biata țară
De străinii ce-o omoară,
După cum o curăța
Mai 'nainte, când trăia.

— Și în caltea, nu'mi-e ciudă
De străinul cel de Iudă;
Dar 'mi-e ciudă și'mi-e jale
De nepoții țerei tale,
Căci nici ei nu vor măcar
S'aibă de țară habar;
Ci petrec și chefuesc
Și pieirea-i n'o opresc!

— Stéfane, scoal' din sicriu,
Și mai vin o dată viu,
Doar s'or îngrozi păgăni
Și-ar însufleți Români,
Săși mai vadă d'a lor țară
Și să n'o lase să piară!...
Dar de geaba! Cui să spu,
Când s'asculte nimeni nu-i
Și tu din eternitate
Să te 'ntorci nu se mai poate!

(Iași)

Adrian Millano

EMANCIPAREA ȚIGANILOR

Memoriei neuitatului meu fiu

DEMIR.

Urmare

III

Nu trebuie să credem, cu toate acestea, că vre-un sentiment de rea voință sau de cupiditate îndemna pe boerii noștri la asemenea fapte, pe care le considerăm ca violente. Ei amândouă, și boerul și cocóna, aveau convicțiunea că făceau o faptă umană prin aceasta, Cocóna, bună oră, credea că cea mai frumoasă și mai bine cuvântată de Dumnezeu misiune a unei femei era aceea de a face copii; așa dar credea că cu cât va contribui a se naște mai mulți copii pe lume, cu atât face o faptă bună. De aceea ea avea în mare stimă pe roabele care făceau copii mulți: pe acelea care făceau șase copii le gretisea cu ajutoare anuale; iar pe acele ce treceau peste numărul de șase, le da carte de iertare din robie. Apoi când i se raporta că o țigancă a născut, punea de boteza copilul cu cheltuiala ei și trimitea noului născut pânză ca să i facă pelinci, iară mamei câte o haină sau o vișea.

Boerul, pe de altă parte, în sentimentele lui de umanitate, nu se gândea de cât la binele negrei sale turme. El avea convicțiune că emanciparea acestei rase de omeni, înainte de a o prepara spre a o face să știe cum să useze de libertate, n'ar fi de cât o faptă pripită, fără nici un rezultat uman. De aceea, pre când tinerimea entusiastă cerea ca emanciparea să se facă cât mai curând, pentru ca să dispară rușinea ce o purta Români cu mântinerea sclaviei în secolul al 19-lea, el, ca un progresist moderat, propaga, printre rudele și amicii săi, ideea de a da țiganilor o educațiune preparatorie: a-i pune adică să învețe forțat câte o meserie manuală, care ar fi folositoare atât lor ca să trăescă, cât și populațiunilor rurale cărora țiganii atunci le-ar fi folositori.

Asemenea idei ajunseseră a prinde rădăcină în țară. Tatăl meu, cu totă strimtorarea de mijloace în care, se afla pentru ca să poată întâmpina necesitățile a doi-sprezece copii ce-i dedese ursita, totuși întreținea tot d'auna câte patru-cinci băieți din țigăniea ce o avea la Iași, pe lângă diferiți meșteri, pentru ca să învețe câte o meserie oarecare. Grație acestei inițiative, luată de bătrânii noștri încă din timpul sclaviei, s'au perpetuat în unele familii de țigani unele meserii, fără de care unanimitatea lor poate ar fi astăzi vagabonși, fără căpătâiu, făcători de rele și pernicioși societății.

Ast-fel, boerul nostru mai în fie care an recruta câte o serie de băieți, din acei cari atingeau etatea de 10—12 ani, pe cari îi trimitea la Iași la învățătură, și cu încetul ajunsese a face mai la toate moșiile sale cismari, croitori, lăcătuși, curelari, plapomari, cu cari se înlesnia nu numai curtea boerească dar și locuitorii.

VII

Odată, — anume în care an nu ținea minte Maria—boerii noștri, venind la o moșie pe care de mult nu o visitase, au adunat țigăniea pentru ca să facă recrutațiunea de copii, după datină, la fie care cinci ani, se alese deci o duzină și jumătate de băieți pentru meserii și o duzină de fete pentru serviciul interior al curții din Iași. Îi spălară, îi tunseră, îi peptănară, îi îmbrăcară, sub ordinele unei jupănese din casă, și după vre-o trei zile îi porniră încărcăți în trei care sub conducerea a două feciori boerești, însărcinați să-i escorteze până la Iași.

Nu și poate cine-va închipui vaietele și bocetele sfâșietoare ale părinților, care au avut voie a i petrece până la hotarul moșiei, de cât dorea dacă au asistat la vre-un recensiment militar pe timpul domniei lui Cuza. Ori cât s'ar fi silit cine-va să-i convingă că această măsură era pentru binele lor, era cu neputință ca să consoleze mai ales pe mame, cari sunt atât de duioase pentru copiii lor.

Ajunși la Iași, băieții fură primiți de către vătaful de curte, carele, după ordinul boierului, pe unii îi aședă pe la diferiți maistri pentru ca să facă din ei ferari, tâmplari, culrelari, pantofari și altele; iar pe câți-va îi opri pentru trebuințele curții, ca ajutoarele grajdă, la cuhniă, la grădină, la bufet și la altele. Fetele fură primită de jupînesa Anghelina cămărășița, personagiū foarte importantū în casa marelui logofetū, cu care iarăși trebuie să facem cunoștință.

Jupînesa Anghelina era o viclănă servitoare, care crescuse de mică în casa Pășcănescă; ea purtase pe boerū în brațe, și pentru aceea se bucura de întreaiga încredere chiar a eucoanei. Ea atuncea era ca de cincizeci de ani, vĕdăvă nu prea frumoasă, ciupită de vĕrsatū și chioară de ochiul drept, pe care-lă perduse într'o bătălie ce avusese cu reposatulū ei soțū. Singurul defectū său vițū ce i ar fi putut cine-va imputa ar fi fostū, pôte, beția: căci în adevĕr îi plăcea să bea, însă numai vinū, și numai de cel mai vechiū, de Cotnari sau de Odobești. Acesta însă o făcea cu atâta tact, în cât boerii ar fi putut jura că ea nu abuzează de pimnița lor: serile, după ce se culcau toți, venia în apartamentulū ei unū cobzarū din cobzarii pășcănești, care îndulcea chefulū jupăneșei, întâiū fiind că și elū era chiorū de ochiul stângū, și apoi fiind-că cânta fôrte frumosū-căntece de inimă albastră; căntece care o făceau să ofteze multū și să deșerte cu plăcere o ploscă care se aducea plină din pimniță în toate serile. Singura Maria, pe care vre-unū anū de dila o culca jupînesa în camera ei, vedea bachanalele ei, dar de frică se făcea că dôrme, ghemuită într'un colțū după sobă, și asculta, fără a se mișca, căntecele frumoșe ale cobzarului care-i rămăsese așa de bine întipărite în gușa ei, în cât mai târziū făcea admirațiunea tuturorū.

Ast-fel, jupăneasa Anghelina trecea ca modelū de virtute în ochii boierilor: căci dila ea nu da celū mai micu indice despre adorațiunea zeului Bacchu. Ea se purta cu o corectitudine admirabilă. Provisiunile din

pimnițe și din cămară, ce-i erau încredințate, le conserva și le distribuia după cea mai bună rĕnduială, fără cea mai mică risipă. Curățenia în toate părțile se esecuta cum nu se poate mai bine, sub vigilența unicului ochiū care-lū avea. Dulcețele, conservele, sosurile, șuncile, vutcele, halvarele, baclavalele, se făceau toate la timp și de cea mai bună calitate.

Dar pre cât cocóna Profirița era blândă și bună, pre atâta jupăneasa Anghelina era cumplită. De aceea, ea se considera ca varga lui Dumnezeū pentru turma ce i era încredințată spre administrare. Bietele țigăncușe ce erau sub ordinele ei, tremuraū cândū o vedeau; pentru cea mai mică greșală ea le desmerda cu sfînta Ana; așa numia ea un șirĕg de mătăni, înșirat pe o strună de vioră grósă, care-i sĕrvea și ca ocupațiune de petrecere și ca instrumentū de corecțiune. În așa rolū, erau teribile mătăniile jupăneșei Anghelina; când le repezia pe corpul vre-unei culpabile, lăsaū urme cari se cunoseau și peste o lună, causândū dureri simțitoare, urmate de plânsete și vaete care cu greu se puteau întrepru saū stâmpĕra.

Dar orī cât de repețite și de repezite erau esercițiile sfîntei Anei, din neferire nu putea ajunge la auzul bunilor stăpăni ai bietelor rōbe, care-și purtau lanțurile sub teribila jupăneasă; căci aceasta așa de bine știuse a căpăta consiența lor și a organiza înconjurul lor, în cât nu puteau să afe nimica de tōte acestea; ci din contra credeau că jupăneasa Anghelina le trata ca o mamă blândă și generosă. Când cocóna Profirița auzia că vre-o fată a peritū, îi spunea că a scos'o din minți vre-un craiū de mahalale; când auzia că vre-una s'a spănzuratū sau s'a aruncatū în puțū, îi spunea că a mâncat mătăgună și că a înebunit. Și nu e nicī de o mirare dacā credea biata cocónă Profira, care avea o inimă atāt de duiosă și un sufletū atāt de creștinescū: nu vedemū ôre în tōte zilele petrecându-se grozăviile cele mai mari și făcĕndu-se abuzurile cele mai revolțatoare din partea funcționarilorū celorū

mici, pre cându superiorii lor îi credu în-gerii lui D-zeu?

Sosirea caravanei de fete umplu de bucurie pe jupâneasa Anghelina, fiind-că poșidicu pus sub ordinele ei se cam împușinase din diferite împrejurări, și din cauza aceasta nu se puteau esecuta cu destulă punctualitate lucrările multiple ale curței. Deci, îndată ce le primi, mai întâi le puse să se primenescă, și apoi să le inițieze în ocupațiunile diverse ale serviciului; iar într'o cameră mare în care era unu patu lungu și latu, așternutu cu rogojine, a destinat culcușurile lor, așezându-se una lângă alta, ca sardelele.

Intre aceste fete a fost și Maria, viitorea mea vieriță. Părintii săi, când s'au despărțit de ea, au arătat mai puțină durere de cât alții, fiind-că din tinerețele loră au fostu în serviciulu intimu al curții, tatălu ca potcovaru, iar mume ca spălătoreasă; și astu-felū cunosceaū caracterul generos al stăpânilorū, în cât prevedeaū bine iar nu rēu pentru fata lor. Maria împlinise atunci douē-spre-zece primăveri și intrase în a trei-spre-zecea; dar după prematura sa dezvoltare, jupâneasa Anghelina îi da cinci-spre-zece ani, și, îndată ce a vėzut'o, a chibzuit că ar fi cu deosebire bună și capabilă pentru serviciul buduarulu coconei. De aceea a și deosebit'o de cele-l-alte fete, punēnd'o să poarmă chiarū în camera sa, și începāndu a o iniția în amănuntele serviciulu, așa ca să fie perfect instruită până la întorcerea cuconei de la țeră. Alegerea acēsta a făcut'o mai alesū în considerațiunea fisiculu fetei, ca una ce scia că stăpānă-sa ținea fōrte multu să aibă o cameristă cât se pōre mai frumoasă. Maria, în adevēru, mai mult decât tōte cele-l-alte fete, rēspundea la condițiunile cerute; căci pe lângă o figură cu trāsuri de o frumusețe perfectă, avea și o deșteptăciune admirabilă: esecuta cu punctualitate orice i se ordona, nu aștepta ca să i se repete nici o dată dateriile ei, era laboriōsă și neobosită, curată și veselă, așa că jupâneasa Anghelinaa era desperată ca nu găsește motive ca măcar o dată s'o pună sub desmierdări!

sfintei Ana; și ca să și potolească pofta ce avea pentru esercițiul acesta, poftă foarte legitimă, mai ales când era escitată de libațiunii copioșe, își revērsa avēnturile pe spinările celor-l-alte fete, vinovate ori nevinovate.

(Va urma)

G. SION.

SĚRMANA TURTURICĂ

Esti singurā și tristă sērmānă turturicā...
Cântarea ta m'atrage, căci tristă sunt și eu;
Dar cânti atât de jalnic pe verdea rāmuricā,
In cât imi faci mahnirea mai grea in pieptul meu,

De ce nu am putinta s'alina a ta durere,
Ca viersul tēu mai vesel să pot a' asculta!
In sufletu-mi atuncea, simțind o mângăiere,
Mahnirea mi-ar dispere la veselia ta.

(Galați)

Elisabeta M. Z. Ionescu.

DOUE MUME

DRAMĂ ÎN TREI ACTE

(Urmare și fine)

ACTUL III

Decorul actulu 1-iu.

Scena I

DORINESCU — CLEOPATRA — MARIA

(Toți sunt în doliu; Maria stă pe canapea cu baltista la ochi).

Dorinescu.—Fă'ți curaj, fata mea. Nenorocirea care te-a lovit e mare. Dar cine se poate împotrivi voinței lui D-zeu? E dureros, e grozav să 'ți perzi soțul în floarea vârstei, în mijlocul fericirii; așa e. Dar iată că ne ai pe noi, pe tată-tēu, pe soră-ta, care te iubim și suferim împreună cu tine (în parte) Grozavă nenorocire! Imi simt sufletul sdrobotit! Bietul Nelidescu!..

Cleopatra (în parte) Nenorocire, în adevăr; dar nu știu care e mai mare: nenorocirea ei or a mea? Fatalitatea și-a lăsat umbra ei neagră peste casa noastră. Bietul tata!

Dorinescu (Marie) — Șterge-ți lacrimile, Mario, și haide cu mine prin grădină. Haide să vezi dacă și mai aduc aminte de tine florile de care îngrijeai o dată cu atâta dragoste !

Maria (se ridică după canapea, își șterge ochii cu batista și ia pe tată-său la braț) Aidem, tată, (es pe la dreapta).

Scena II

CLEOPATRA, singură.

Durerea ei mă obosește și mi înmoaie curajul pe care trebuie să-l am. S'o mângâi eu pe ea, eu care sunt cu moartea în suflet? Dar cine și ce să mi insufle mie cuvinte dulci de mângâiere? Nu pot să-i dau ei, bietei mele surori, ceea ce mi trebuie mai mult mie și n'am de unde să iau. O, durerea e mai copleșitoare în inima mea decât în r'a ei. Dar, potolește-te inimă, înmoaie-ți bătăile; liniștește-ți creierii, stinge-ți văpăile ce vă ard; eu n'am dreptul să mi arăt disperarea. Trebuie să tac și să sufer. Până când... Până când, o doamne, spunem-o tu ! (o podidește plânsul și își pune batista la ochi).

Scena III

CLEOPATRA—POPEANU

(Ușa din mijloc se deschide și Popeanu se arată în prag. Vede pe Cleopatra, o privește o clipă, apoi înaintează spre ea, îi ia mâna și i-o sărută cu pasiune).

Popeanu. — Cleopatro !

Cleopatra (tresărind). — A, Popeanu ! Dumnezeule ! Ce cauți aici ? Ast-fel îți ții cuvântul dat ? Este urât ce faci !

Popeanu. — Iartă-mă, dar îmi este cu neputință să trăiesc departe de tine. M'am încercat în tot chipul să te uit, nu pot, nu pot. Dă-mi voie să rămân iar în casa voastră, să reiau lângă tatăl vostru postul de mai înainte, dacă nu...

Cleopatra. — Nicî-o dată, ți-am spus'o și ți-o repet. Fugi, fugi mai degrabă de aici. Altminteri, iubirea ce ți-am purtat'o până acum se va preface în dispreț. Ce fel de bărbat ești d-ta, dacă nu ai atâta putere câtă am eu, o femeie ! Fugi...

Popeanu. — Cuvintele ți sunt prea aspre,

Cleopatro, iar puterea cu care te fălești, nu e o virtute, cum poate o crezi, ci o seltătecie. Viu către tine împins de dragoste, biruit de dor și tu mă gonești...

Cleopatra. — Te gonesc fiind-că nu ți-ai ținut cuvântul, te gonesc, fiind-că taina ce e între noi, trebuie să moară între noi, fără s'o afle nimeni, și mai cu seamă tata ; te gonesc fiind-că greșala ce am făcut'o până acum, voi să fie cea din urmă.

Popeanu. — Numești greșală iui irea ? Nu, nu e dânsa greșală, ci obstinarea care o puî d'a învinge simțimentul cel mai mare, cel mai nobil, cel mai sfânt. Tu mă gonești, dar eu nu mă voi supune goanei tale. De astă dată nu ți voi mai îndeplini voința. Mă tem că conștiința mea și a ta să nu aibe mai târziu a ne face grele muștrări. Mă tem...

Cleopatra. — Muștrările mi le fac de mult și sunt grele ; mi le fac, căci am încurageat și m'am supus unui jurământ care știam că n'o să aibe nici-o dată aprobarea tatălui meu.

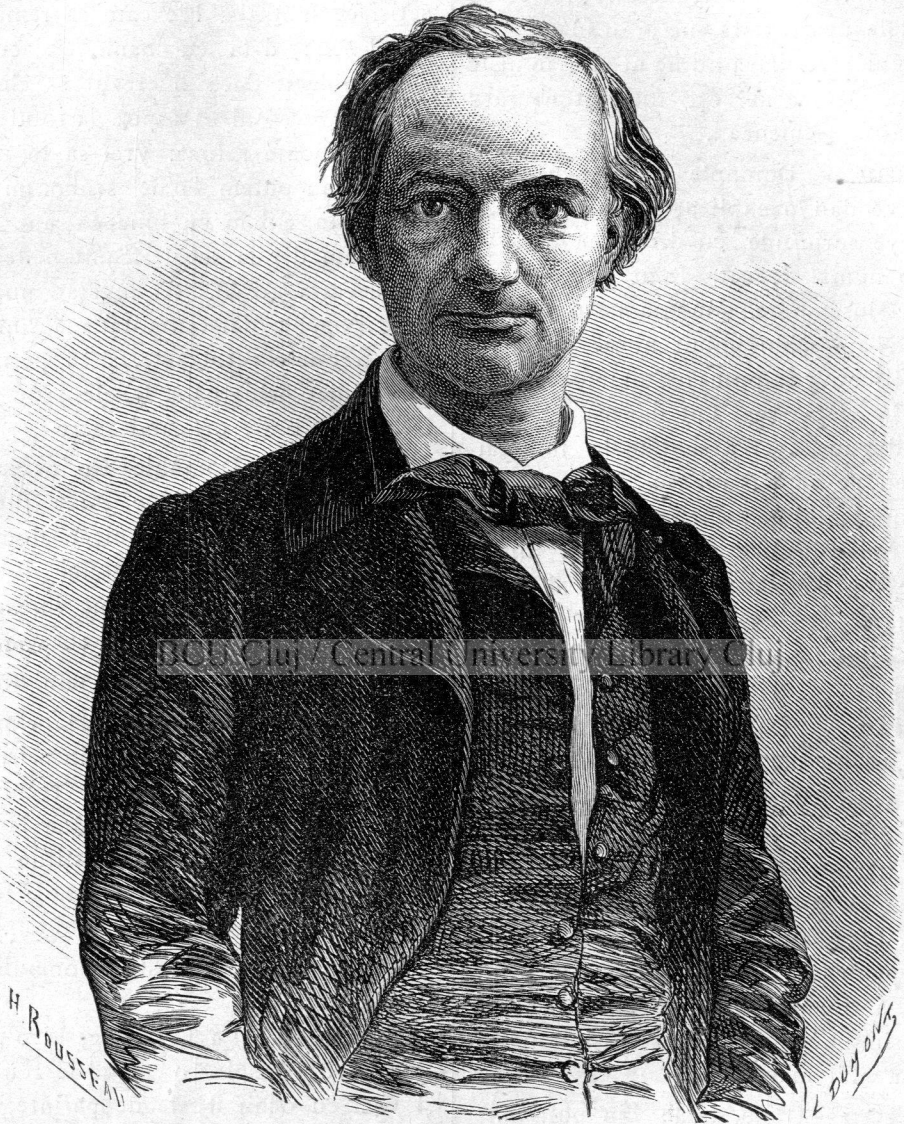
Popeanu. — Vom vedea, Cleopatro, vom vedea dacă cu adevărat nu vom obține acea aprobare. Ce n'am încercat atunci, vom încerca astăzi. Da, e o datorie, și mi o voi îndeplini. Pentru aceasta am venit. Adu-ți aminte la plecarea cum te-ai atârnat de gâtul meu, adu-ți aminte, cum, sub lumina lunii, care singură ne privea, ți ai lipit buzele tale de ale mele, sărutându-mă c'un foc care și astăzi mă arde...

Cleopatra. — O, taci, pentru D zeu și pleacă. Pleacă, te rog, fără să dau ochi cu tatăl meu. O ! e grozav ce vrei să faci. Să afle tata?... Nu. Nu. Ar fi o faptă nedemnă, ar fi o infamie, da, să ți calci ast-fel jurământul ce mi l'ai făcut !...

(Se aude glasul lui Dorinescu, strigând între culisele din stânga : Cleopatro, Cleopatro !)

Cleopatra. — Tata !

Popeanu. — Dorinescu ! Și dacă aș vrea să plec, Cleopatro, e prea târziu acuma. Tatăl tău m'a zărit. Și cu atât mai bine. Trebuie să pun azi capăt situațiunii mele netolerabile.

CHARLES BAUDELAIRE

— Vezi pag. 47 —

Scena IV

DORINESCU — CLEOPATRA — POPEANU

Dorinescu (intrând în scenă prin stânga). — A! Popeanu! Surprinderea ce ne o faci cu vizita d-tale neașteptată ne ar fi foarte plăcută, dragul meu, dacă nu ne ai găsi în niște momente... Dar ce ai? ești foarte turburat! Și Cleopatra asemenea...

Popeanu. — Domnule Dorinescu, sunt dator să vă dau o explicațiune asupra vizitei, care vă surprinde, cu drept cuvânt. Vă voi da-o numai de cât. Sunt proprietarul unei averi însemnate, adunată pe o cale onorabilă. N'am să'mi imput nimic nici eu, și nici alții nu vor putea să'mi impute ceva necorect în viața mea. Pot dar ast-fel să aspir a'mi depune averea și numele în mâinele femeii pe care o iubesc, N'am de ce să-mi ascund iubirea; ea n'are de ce să roșească că mi-a înșufiat un asemenea simțimânt. Te rog dar să'mi dai mâna d soarei Cleopatra.

Dorinescu (surprins). — Cum ai zis! mâna fiicei mele?...

Popeanu. — Da, mâna fiicei d-tale, de care sper că nu mă vei găsi nevrednic.

Dorinescu. — Mâna fiicei mele! Mâna... Te-ai gândit la ce'mi propui? Se vede că nebunia rătăcește rău astăzi capetele. Se vede că ai uitat cu totul de unde vii, ca să aspiri a te urca unde nu ți-se cuvine, sus prea sus pentru d-ta. Mâna fiicei mele?... Nu cum-va Cleopatra va fi încurajat un asemenea simțimânt pe care azi d-l Popeanu cutează să mi'l manifeste?

Cleopatra. — O nu, tată; din potrivă.

Dorinescu. — Te cred, sunt sigur. Cunosco în deajuns respectul ce ai pentru neamul din care te tragi, cunosco în deajuns mândria ta nescoborită. O! nu tu îmi vei pricinui vr'o dată asemenea necinste. Da, mi-aduc aminte, d-l Popeanu îmi vorbise o dată de recunoștință. Simțimântul acesta mare, în existența căruia eu nu mă credeam, vrea să mi-l exprime acuma cerându-mi mâna fiicei mele. Foarte onorat și

foarte măgulit! Domnul are avere; îi mai trebuia și o familie! Nu, domnule, unui ambițios vulgar, plin încă de pulberea stratumului de jos din care a eșit, nu eu îi voi satisfăce fantazia. Fie care să rămâie cu avutul său: d-ta cu banii, eu cu numele. Te ai amăgit dacă ai crezut că cine are avere are dreptul să aspire la totul, că nimic nu i-se poate refuza. Vrei să te urci până la noi, nu putem să ne scoborâm până la dumneata. Știam eu bine că am făcut rău de te-am dat la școală. Sunt pedepsit pentru această greșală. Ai învățat multe, domnule Popene, dar ai uitat că sunt lucruri cari trebuiesc respectate, și că, permițându-ți să ți ridici ochii până la ele, pângărești ce trebuia să ți fie ori-când sacru.

Popeanu. — Domnule Dorinescu, suntem în niște momente foarte grave, care vor hotărî de soarta mea și a fiicei dumitale. Dă'mi voie să ți spuie că orgoliul dumitale neîntemeiat te orbește; dă-mi voie...

Dorinescu. — Destul, domnule, destul! Eu câtă să ți dau lecțiuni d-tale, nu d-ta mie!

Popeanu. — Negreșit, și le primesc. Dar dă'mi voie să ți repetez că însușirile morale, pe care d-ta singur mi le-ai recunoscut cel d'întâiu, mă ridică astă-zî până la d-ta. La om inteligența și inima constituie superioritatea reală, noblețea adevărată, și această noblețea o am de o potrivă cu d-ta...

Dorinescu. — Destul, domnule, destul îți zic.

Popeanu. — Lasă, te rog, la o parte, pasiunea ce ți inspiră o mândrie rău înțeleasă și vezi cu ochii d-tale de părinte, cu inteligența distinsă, înaintea căreia am avut de multe ori a mă pleca, vezi că adăncești în cea mai neagră nenorocire pe copila d-tale.

Cleopatra (lui Popeanu). — Te opresc d'a mă vorbi de mine. Respectă-mă înaintea tatălui meu.

Popeanu. — O datorie de inimă, o datorie de onoare chiar...

Dorinescu (tăindu-i vorba). — Îmi impune mie să te opresc d'a mă vorbi. Dacă măi

adaoși un singur cuvânt, mă vei silii., (face un gest spre ușă).

Popeanu.—Să'mi zici cuvântul «eși» precum l'ai zice unui lacheu! Ar fi prea mult aceasta, d-le Dorinescu, și nu e nevoie să ajungem până acolo. Vrei să sdrobești două inimă, facă-se voia d-tale. In alte momente ți-ași fi putut proba că rasa, neamul cu care te fălești, are nevoie să se premeuească cu sângele sănătos al celor de jos, cu seva puternică a plantelor noi, spre a scăpa de vestejirea, de sleirea, de esterminarea cu care e amenințată tulpina putredă pe care te ridică, dar acum nu'ți mai pot zice decât adio. Orbirii d-tale funestă voiū opune demitatea mea revoltată. Voiū suferi în tăcere. (ese disperat).

Scena V

DORINESCU—CLEOPATRA

Dorinescu. — M'a turburat prea mult! Biată copilă, pentru ce te-am crescut eū pân'acuma, cu iubire și cu grijă, ca să te vėd espusă la umilirea d'a ți cere mâna un Popeanu! Nesocotitul! In surprinderea și mânia ce m'a pricinuit omul acesta, aproape am uitat'o pe Maria. Du-te, tē rog, lângă sora ta, pe care nu trebuie s'o lăsăm un moment singură cu durerea ei. O! durerea e inspirătoare de gânduri negre; fie ca tu Cleopatro să nu'i cunștii nici o dată fierea. Mângae pe soră-ta, spune'i vorbe de iubire, adu'i aminte de copilăria voastră. Mē voiū întoarce curând lângă voi. Du-te, Cleopatro, și silește-te să fii veselă (ese la dreapta).

Cleopatra.—Da! (cade pe fotel după ce a eșit Dorinescu) A...

Scena VI

MARIA — CLEOPATRA

Maria (venind din stânga) — Dragă soră, uitându-mē pe fereastră, mi s'a părut că am vėzut pe Popeanu eșind de aici. Știe el de nenorocirea mea?... Știe?... A, dar ce ai tu? Ce palidă ești!

Cleopatra. — Ai vėzut pe amantul meū eșind de aici, gonit de tata, după scena grozavă...

Maria. — Amantul tēū! Ce vorbe snnt astea?

Cleopatra.—Da, Mario, da, căci ție trebuie să'ți spuī totul. Taina ce am în piept mē înăbușește, ți-o voi spune ție și apoi... na o va mai auzi nimeni. Află că, în seara zilei când ai dat mâna lui Nelidescu, eū am dat o întâlnire lui Popeanu în pavilionul din grădină. Voia să'și ia adio de la mine înainte d'a pleca, după cum îi cerusem eū. Doream să alungăm o patimă ce ne rătăcea pe amândoi, dar patima ne-a învins. Acolo, singură, strînsă la pieptu'i în delir, în prada frigurilor unei simțiri pân'atunci sugrumată, am căzut. Astă-zī port în sīnu'mi fructul unui amor culpabil.

Maria.—Ce spuī, Cleopatro? E cu puțință! Mē îngrozești.

Cleopatra. — O da, și te vei îngrozi și mai mult când îți voi spune, că, în pozițiunea în care mē aflu, am îndrăznit să resping, să înfrunt pe amantul care venea să'mi ceară mâna, care venea să-mi aducă o reparațiune. Mē gândeam la tata și nu la mine. Și l'am respins pe el, iubitul meū, cu o indignațiune minciunoasă, pe când simțirea adevărată îmi da brânci să m'arunc în brațele lui.

Maria.—Și acuma, ce ai de gând să faci?

Cleopatra.—Ce am să fac acuma e simplu și lesne. Pân'acum a fost greu. Dar înainte d'amī îndeplini hotărîrea ce mī-am luat'o, am vrut să mē destăinuiesc ție, surora mea. Ce am să fac acuma? Copilă ce ești! Ce pot să fac de cât să mor? Voiū muri. Tata va suferi mai lesne moartea mea, de cât ofensa.

Maria (îngrozită și inspirată). — Nu vei muri! (pornește esaltată spre fiind).

Cleopatra.—Ce vrei să faci?

Maria (strigēnd). — Tată! Tată!

Scena VII

DORINESCU—MARIA—CLEOPATRA

Dorinescu (venind din dreapta). — Ce este copilă mea?

Maria.—In durerea în care mă aflu un semn de bucurie mi s'a făcut. Și iată-mă, ștergându-mi larimile, viū să ți'l spuī. Am simțit.

Dorinescu.—Ce ai simțit, copila mea ?

Maria (plecând ochii cu jenă). — Am simțit astăzi mișcând în sīnu'mī copilul soțului pe care l'am pierdut (o înecă plānsul și'și pune bațista la ochi).

Dorinescu — Ce spuī, Mario ? O, e o mângāiere care ți-o trimete D-zeū. Ți-a luat soțul, ți lasă însă în locu-ī o imagină vie a celui ce nu mai este. Vezi dar că ai pentru ce să trăești. Cată însă să te îngrijești, copila mea.

Maria (ștergându-și ochii și silindu-se să zîmbească). — O, da, tată. Este prețios avutul ce mi-l lasă el, nu e așa ? Mă voiū îngriji. O să mă duc într'o climă mai dulce... cu Cleopatra.

Dorinescu.—Da, copila mea să vē duceți. Ești slabă și trebuie negreșit să cați a ți repara puterile pierdute. Fă ți inimă. Cleopatro, tu care ești soră mai mare, fie-ți milă de dēnsa, îngrijește-o. Pleacă cu Maria, pleacăți cât de curēnd.

Maria (Cleopatrei încet). — Vom fi două mume, spre a'l iubi.

Nicolae Țincu.

F A R M E C

— Rondel —

Privește florile din glastre
Cum se resfață pe subt soare
Și noaptea cum se duc, moare,
Cum aū apus nocturne astre.

Subt firmamentele albastre
Se'mprăștie dulce rēcoare;
Privește florile din glastre
Cum se resfață pe subt soare.

De pe parchete d'alabastre,
Nu poți gusta divina boare...
Coboară-te între ogoare
Să guști din farmece cāmpastre !..
Privește florile din glastre !

Caton Theodorian.

DESPRE MELANCOLIE

(Urmare)

III

Ipocondria este o formă a melancoliei ; este un grad al nebuniei, încredințează un alt autor. Ambele afirmațiuni sunt adevărate. Este ântâiul semn al acestei boale și există în știință observațiuni, când o mulțime de melancolici, la început sunt numai ipocondriaci. Este cea mai ciudată și mai tristă dintre boalele omenești. Ipocondria este o adevărată boală a centrilor nervoși. Pentru Mantegazza este o adevărată ataxie a sensibilităței, grație căreia toate actele vieței psihice se întovărășesc de o hiperestesie sau de o parestesie a conștiinței.¹¹⁾ In casurile grave, bolnavul n'are numai hiperestesie, dar, adevărate parestesii ; într'un cuvînt halucinațiuni. Povestirea unei boale, sau a morței cuiva, turbură pe om și'l face să se creadă bolnav său că are să moară. Un om de rînd sau unul de geniū poate prea bine să fie atins de această boală, dar rēul este mult mai mare, când această nevrosă izbește pe un om cu mintea deja rătăcită.¹²⁾

Omul sănătos pentru ca să fie fericit, trebuie, sub nici un cuvînt, să nu'și dea socoteală de ceia-ce se petrece în organele lui toracice și abdominale; diu potrivă cu omul ipocondriac. Adevăratul simptom ar fi după unii frica, însă, a face dintr'ēnsa esența boalei, este o greșală mare. Definițiunea: «*l'hypocondrie est la peur d'être malade sans l'être réellement. C'est la terreur de la mort*», n'a prins temeiu și a trecut neluată în seamă, căci înainte de a fi frică, mai tot d'auna este un desordin al sensibilităței, ce consistă într'o hiperestesie sau parestesie. Tocmai din pricina acestor desordine ale conștiinței bolnavul se înpăimântă.

¹¹⁾ P. Mantegazza—*Physiologie de la Douleur*, pag. 191 Paris 1888.

¹²⁾ Cazul poetului Eminescu în special poate să slujească de pildă.

Rēul ipocondriacului constă într'un egoism întunecat și trist; într'un cuvînt, ipocondria este curat *egoism*, iar egoismul este o curată *tâmpeală*. Locul anatomic al acestei boale este necunoscut; totuși, trebuie să fie foarte central și într'unul din punctele de unde vine energia vasomotrice și nutritivă a tuturilor țesuturilor. Puține boale nervoase au un caracter mai general și un câmp mai larg; chiar în ipocondria cea mai simplă se găsesse în tot d'auna turburări variate și profunde care atacă părțile cele mai depărtate ale sistemului nervos. Când boala izbucnește precedată de câte-va simptome care pot să treacă nevăzute, nu e un nerv, nu e o celulă cerebrală care să nu fie hiperestesiată.

Asupra acestui punct, Moleschott, scria unui prieten care l'a chemat să'i dea părerea asupra unei boale care era în culmea ei: „*Sau că la acest om desorganizațiunea i-a lovit tot sistemul nervos de la întâia circumvoluțiune cerebrală a lobilor anteriori până la cele din urmă ramificațiuni ale codei de cal, sau că n'are nimic... Inclîn către această din urmă opiniune și îl cred bolnav de ipocondrie...*”¹³⁾

Fonssagrive¹⁴⁾ zice că «ipocondria mai mult de cât or-ce altă patimă omenească, ar avea ca punct de plecare instinctul exagerat al conservățiunii și ar sfârși cu distrugerea sănătăței.» Scrierile medicale păstrează un caz foarte interesant de această boală al unei persoane care se credea de cristal și care se ferea ca să nu se spargă.

Kant, unul dintre adevărații filosofi germani tratează de nebună pe aceia care atribuesc cea mai mică realitate unei astfel de himere zadarnică.

«Când gânduri triste nu dau pace spiritului meu, mă întreb însă, dacă au o cauză reală. Dacă nu descoper nici o cauză sau dacă găsesc vre-una care întru nimic n'ar putea să împiedice efectul, trec la ordinea

zilei. În alte cuvinte lăsând la o parte ceea ce nu e în puterea mea ca și cum n'aș avea să mă ocup de dîsele, îmi întorc gîndirea spre alte lucruri».

Afară de turburările sensibilităței, mai observăm turburări vasomotoare; câte odată roșăța repede a unei părți a corpului, congestiuni fugitive ale ochiului, ale feței, eriteme, urticaria, câte odată chiar eritem nodos. Neîndoios, bărbatul este mai mult lovit de boală de cât femeea; este o boală a vârstei adulte și Joseph Frank cu drept cuvînt a zis: *Inter annum trigesimum et quinquagesimum communis.*

Este comună în nordul Europei, în orașe, la clasele înalte, la nevropați.

Brachet afirmă că a observat-o și la țară.

Trecerea repede de la o viață laborioasă la alta sedentară sau lenevoasă, abuzurile de cugetare, suferințele sufletești, desfrînările sunt iar cauze care pot provoca boala.

Cel mai spiritual dintre ipocondriaci și cel mai ipocondriac din oamenii de spirit, Lichtenberg (profesor la Göttingen) tot astfel gîndea:

«Sunt, spune dînsul, boale grele care pot să pricinuiască moartea; altele din contră nu sunt mortale dar sunt vîdite. În sfârșit sunt altele pe care nu le vedem de cât cu microscopul; acestea sunt cele mai teribile. Microscopul însuși constituie ipocondria. Dacă oamenii ar voi să 'și dea osteneală să studieze boalele cu o sticlă care mărește, ar avea satisfacțiunea că vecinic ar fi bolnavi».

În starea actuală a științei cred că este foarte greu a determina ce parte iaă boalele obicinuite în genesa—evoluțiunea—ipocondriei. Se observă că se ivește une-orî spontană chiar în fortunile cele mai grave și un organ bolnav predispus. Dacă ipocondria gastroepatică este poate cea mai comună, e numai pentru că stomacul este unul din centrurile cele mari de simpatie și că dînsul este predispus la turburările selecțiunilor mișcărilor și sensibilităței sale.

¹³⁾ P. Mantegazza—Scrierea citată, pag. 195.

¹⁴⁾ *Entretiens familiers*, pag. 233, citat de către: Le Baron E. de Feuchtersleben—*Hygiène de l'Amé*—Paris 1870.

Ipocondria ajunge să turbure organele cele mai sănătoase și funcțiunile cele mai normale, prin intervenirea nefolositoare și stricătoare a atențiunei. După locul unde atențiunea ipocondriacului este îndreptată, această boală îmbracă mai multe forme din care cele mai principale sunt :

- Ipocondria gastrică
- » gastro-enterică
- » epatică
- » cardiacă
- » respiratoare
- » spinală
- » cerebrală
- » genitală
- » universală

Este foarte rar a găsi bine distincte aceste diverse forme ; de obicei ele alternă sau se amestec.

Forma universală este descrisă de Hipocrat într'un mod admirabil și într'un stil lapidar : „*Anxietudo-ipsium incrudat, lucem et homines refugit, metus corripit expavescit terriculamenta et formidenda cerat*“¹⁵⁾.

Brachet descriind starea nenorociilor atinși de ipocondrie, zice : „*Ils font de la peur du mal le mal de la peur*“¹⁶⁾.

Ipocondriacul trăește ca să sufere, fiind că este incapabil de cea mai mică plăcere. El nu încetează a nu mai suferi de cât în timpul somnului când visele nu îi reamintesc grozăviile care îl turmentau în timpul zilei. În durerea sa monotonă, continuă, el găsește la fie ce pas chinuri noi și mai mari. Lungile meditațiuni, plângerile nesfârșite, lacrimile îl liniștesc pentru un moment. Timpul i se pare vecinic și toate puterile afective și mintale concentrate în această unică senzațiune de a simți că trăește rău, îl fac să se gândească la fie ce minut la suicid, la care totuși n'a recurs, din lipsa de energie sau din alte cuvinte mai nobile.

Una dintre ideile cele mai triste și mai dese este, să se creadă bolnav de piept.

¹⁶⁾ Brachet—*Traité complet de l'ipocondrie*—Paris-Lyon, 1844 pag. 198.

Weikard a specificat sub numele de *ftisie închipuită* o boală mintală cu totul particulară.

Ipocondria este caracterisată prin senzațiuni dureroase în diferite părți ale corpului, mai ales în organele toracelui și abdomenului pe care bolnavul le tâlmăcește ca semnul unei boale grele care s'ar sfârși odată cu moartea. Această idee nu'l părăsește ; se gândește numai la sănătatea lui ; își trece timpul pipăindu-și pulsul, observându-și limba înaintea oglindei, consultând termometrul și adesea din pricina spaimei, grijilor și precauțiunilor ce ia, sfârșește de cele mai multe ori să devie într'adevăr bolnav. În general, acești bolnavi la care spiritul le este sdruncinat și pe care nimeni nu'i plânge, pe care medicii în multe casuri îi părăsesc și pe care șarlatanii îi speculează, dau numiri foarte curioase durerilor pe care le acuză și pe care nu le pot localisa cu precisiune în vre-o parte a corpului. Ei au o extremă susceptibilitate în fizic și moral ; neliniștea lor ajunge la cea mai grozavă des-nădăjduire ; pe unii chiar îi duc la sinucidere. Mai adesea însă, ei se hotărăsc să trăiască și de multe-ori tristețea lor nu este continuă.

Boala atinge amândouă sexurile.

În clasele bogate și lenevoase, unde, patimele nu mai au nici-un frâu, se ved înmulțindu-se turburările ipocondriei, ale cărei cauze, or cum hotărâte, ar fi întristările de ori-ce fel, gelozia, ambițiunea, excesul muncii intelectuale, abuzul plăcerilor, și adesea remușcările.

Aceste stări sunt dintre cele mai grele ; într'adevăr, ipocondriacul suferă mult și nimeni nu'l plânge ; din contră își rîd de dînsul cu toate că este mult mai nenorocit de cât ar fi sub influența unei boale grele obicinuite. Omul moare numai o singură dată, pe câtă vreme ipocondriacul moare în fie-care zi, în cursul anilor ; caracterele cele mai înșelate, acelea care își rîdea mai mult, când răul îi apucă, scot și dînșii limba în fața oglinzei. Un filosof oare-care a spus o :

«Pentru a face pe un ipocondriac să înțeleagă ce este o adevărată boală, fă-l într' adevăr bolnav; de sigur, atunci el va recăpăta sănătatea». ¹⁷⁾

Iar un poet mare: «Cel mai bun remediu al ipocondriei ar fi suferințele reale—adevărate» ¹⁸⁾.

Fl. Simeonescu.

(Sfârșitul în No. viitor)

OCHIIL

Ochi plini de voluptate, de patimi ne'nțelese,
V'ați îndreptat spre mine și azi m'ați cucerit...
Credem de mult că-i stinsă, credem c'a putrezit
In inima mi simțirea de-atâtea chinuri dese.

Ochi limpezi ca cristalul, sublim, de galateie!
V'ați aruncat privirea spre sufletul meu stins,
Din ale voastre focuri azi iar 'l ați reaprins.
Nu pot a mă încrede, în voi!.. ochi de femeie!

Caton Theodorian.

CHARLES BAUDELAIRE

(Vezi portretul pe pag. 41).

Charles Baudelaire s'a născut la Paris în 1821. Printre scrierile lui în proză cele mai apreciate se pot cita *Paradis Artificiels* și *Histoires extraordinaires*.

«Baudelaire, zice Sainte Beuve, a găsit mijlocul a'și clădi la marginea urei bucăți de pământ nelocuibil, un chioșc bizar, dar cochet și misterios,—unde se recitează sonete foarte frumoase, unde se ia opium și alte otrăvuri în niște cești de porcelan deservărsit.»

¹⁷⁾ La autopsia oamenilor morți de această boală—casurile de această natură sunt rare—nu s'a găsit nici o leziune constantă; totuși, s'a găsit semne care au făcut pe învățați să o pue în rindul boalelor nervoase.

¹⁸⁾ Ipocondria nu este ceia-ce Englezii numesc *Spleene*, adică *scârba de viață*; din contră e pofta de a vedea suferința încetând și adesea bolnavii sunt veseli, binevoitori (amabili) și spirituali când se pot distra de la suferințele lor.

Victor Hugo adresează poetului următoarele cuvinte:

«Ai înzestrat cerul artei cu un fel de vază macabră, ai creat un fior nou.»

Numele lui Baudelaire deșteaptă în amintirea noastră ceva bizar, straniu și funebru ca danșul morților al lui Hans Holbein sau ca sumbrele nuvele ale lui Edgard Pöe. Este un geniū din aceeași familie bântuit de spirite negre. Pentru ca să aibă vedenii, Baudelaire a luat prea mult hașiș. Această espică turburarea cerebrală care a trebuit să i grăbească sfârșitul la 1867,

Aerian, subtil și rafinat, poesia lui Baudelaire ne amintește bogății cărăbuși din regiunile umede și calde, care plutesc pe oglinda apelor adânci printre florile cu culori vii și mirosuri turburătoare.

Acei care călătoresc prin acele localități respiră o atmosferă insalubră pentru om și aduc după ei numai friguri palustre.

Dar autorul avea complectă conștiință de starea sa morbidă: poeziile sale sunt foarte nemerit intitulate *Fleurs du mal*, și trebuie să recunoaștem acestui mare bolnav aristocratic un nevrosism, cu care, în intervalele crizei, a știut să se joace ca cu un instrument așa de miraculos.

Operele lui Baudelaire au fost editate de Calmann Lévy.

(André Lemoyne).

EPITALAM

Tu în albe îmbrăcată,
De beteală încărcată,
Ajunseseși la altar,
Și'nbătat de fericire,
Sta alături al tēu mire:
Un pleșuv sexaginar.

Surideai. . neș.utoare
C'a trăi nu poate-o floare
Intr'un stors și ars pământ;
Măi privind-te pe tine,
Am plecat, zicând în mine:
„E o floare p'un mormânt!“

Craiova

Scarlat C. Moscu.

BULETIN BIBLIOGRAFIC

În edițiunea librăriei *Ig. Haiman*, a apărut zilele acestea :

POEZII de *Th. M. Stoenescu*, un volum gros, tipărit pe hârtie velină. Prețul 4 lei.

Se trimite de administrația noastră în schimbul unui mandat de 4 lei, plus 45 bani pentru port cu recomandatie.

Volumul fiind deja gata, se expediază imediat dupe primirea costului.

In aceeași editură a apărut :

POVESTEA PSICHEEI, tradusă de *Mihail de Bonachi*,—o broșură în ediția de lux : Prețul 2 l.

INCUNOȘTIINȚARE

În No. 4 sau cel mult 5 vom începe publicarea unei lucrări foarte interesante de d-nul *Theodor I. Focșăneanul*, fost deputat, și eminent publicist. Lucrarea constă într'un important studiu biografic asupra vieții și operile neuitatului nostru juriconsult și critic *Al. Lăzărescu (Laerțiu)*. dupe care apoi va urma una din operele postume ale lui *Laențiu*, intitulată *Stroe Corbeanul*.

În curând vom publica o serie de poezii noi de ilustrul nostru poet *Alexandru Macedonski*, între care una intitulată *Stepa*, de-o mare valoare poetică.

PREMIILE NOASTRE

Premiul No. 1

Domniî abonați care, de la primirea acestui număr și cel mult până la 30 Ianuarie 1892, ne vor trimite **direct la Administrație prin mandat postal**, costul abonamentului pe un an înainte (20 lei), plus 4 lei pentru transport și vamă, vor primi gratis :

Aparatul Fotografic Universal

Cu instrucție, cu toate accesoriile și cu materialul îndestulător pentru a lucra mai multe ori, observând că terminându-se materialul chimic se poate comanda altul prin administrația noastră, pe un preț foarte efitin.

Premiul No. 2

Domniî abonați care ne vor trimite în aceleași condițiuni, **înainte și direct la administrație** costul abonamentului pe un an (20 lei) plus 1 leu și 75 bani, pentru port și vamă, vor primi gratis o cutie conținând următoarele bijuterii de fantesie, foarte frumoase și de calitate superioară :

1 Agrafă, 1 Broșă, 1 Brățară, 1 Ac de cravată, 1 Lanț de ceasornic, 1 Ac de cap (fulie sau diademă), 1 Pieptene de cap „Sapho“

D-nii abonați pe un an, trebuie să-și aleagă numai unul din aceste premii, adică No. 1 sau 2, trimițând pe lângă abonament și taxa transportului arătată, după care administrația va ști care din premii trebuie să le trimeată.

Premiū Unic

Pentru abonamentul pe 6 luni

D-nii abonați care de la primirea acestui număr și cel mult până la 30 Ianuarie 1892, ne vor trimite **direct la administrație, prin mandat postal**, costul abonamentului pe 6 luni înainte (10 lei), plus 1 leu și 75 bani pentru port, vor primi gratis o cutie conținând bijuterii de fantesie de calitate celor menționate ca premii pentru un an : ênsă numai :

1 Agrafă, 1 Broșă. 1 Ac de cravată, 1 Lanț de ceasornic.

Stabilim odată pentru tot-d'auna ca aceste premii nu se acordă decât d-lor abonați care vor trimite abonamentul *în timpul prevăzut* și **direct la administrație sau prin mandat postal**.

D-nii abonați care ne sînt datorî pe trecut, se pot bucura de aceste premii, plătindu-și datoria pe trecut, plus abonamentul pe viitor

Orî-cine poate obține aceste premii, înscriindu-se ca nou abonat și plătind abonamentul în condițiunile de mai sus.

Administrația.